

MAKRAMÉ

Drhání
a
Margaretina krajka

Iva Prošková a Marcela Mašková

MAKRAMÉ - DRHÁNÍ

Iva Prošková

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

MAKRAMÉ

drhání a Margaretina krajka

Iva Prošková a Marcela Mašková

Vydala Grada Publishing, a.s.,
U Průhonu 22, Praha 7
info@grada.cz, www.grada.cz,
tel.: +420 234 264 401
jako svou 7760 publikaci

Texty a fotografie v 1. části: Iva Prošková a Jan Prošek

Texty a fotografie v 2. části: Marcela Mašková

Fotografie na obálce: Iva Prošková

Grafická úprava a sazba: Monika Davidová

Odpovědná redaktorka: Jana Minářová

Počet stran 112

Vytiskla tiskárna: Tisk Centrum s.r.o., Moravany u Brna

© Grada Publishing, a.s., 2020

Cover Design © Monika Davidová, 2020

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků. Doporučení a pracovní postupy v této knize byly autorem ověřeny, přesto nelze za ně převzít odpovědnost. Autor ani nakladatelství neručí za jakékoliv věcné, osobní ani majetkové škody.

ISBN 978-80-271-1872-4 (ePub)

ISBN 978-80-271-1871-7 (pdf)

ISBN 978-80-271-2546-3 (print)

OBSAH

MAKRAMÉ	7	MARGARETINA KRAJKA	73
Pomůcky a materiál	8	Malé ohlédnutí do historie	74
Vázací techniky	9	Margaretina technika	75
Základní řada uzlů – vzorníky	10	Znovuobjevení krajky	76
Hotové výrobky	47	Základní techniky	78
Přátelský náramek podvojný	48	Zásady práce	80
Náramky	48	Navázání pracovní nitě	83
Přátelský náramek žebrový	49	Vzory	85
Náramek ze šesti nití	50	Větvička s pikotkami	86
Náramek s korálky	51	List	87
Modrý náramek	52	Kolečko	92
Zlatá a tyrkysová	53	Šperk s porcelánovým prvkem	98
„Malovaný“ náramek	54	Šňůrka	99
Diagonální náramek	55	Špičatý vzor	100
Náhrdelníky	56	Aplikace na kůži	102
Modrá šňůrka	56	Květy	106
Zelená a zlatá	57	Vážka	110
Zlaté listy	58	Poděkování	112
Modrozelené listy	59		
Náhrdelník s třásněmi	60		
Tašky	61		
Sítovka	61		
Malovaná kabelka	62		
Kabelka ze čtverců	63		
Baret ke kabelce	64		
Šátek, šaty, vesta a květ	66		
Šáteček	66		
Šaty z hedvábí	68		
Vesta	69		
Květ	70		
Obrázek	71		

MAKRAMÉ

Vázání uzlů, uzlovatina nebo drhání, to jsou tři názvy této techniky, které známe z historie. Je to stará krajkářská technika, v níž krajku tvoří uzly rytmicky řazené do vzoru. Patří k jednoduchým a zároveň vývojově nejstarším krajkářským technikám. Je to historicky prokázáno v mnoha vyspělých kulturách starověku. Ve starém Egyptě, v Číně, v předkolumbovské Americe i v klasickém Řecku.

Ve 13. století bylo hojně provozováno v Arábii, odkud se pravděpodobně zásluhou španělských a portugalských mořeplavců dostalo do Evropy. Ve viktoriánské Anglii bylo makramé oblíbenou dekorativní technikou při tvorbě záclon, pokrývek a krajkových lemů.

V Itálii se stala drhaná krajka náročnou oděvní módou v době renesance, z níž se dochovaly dokonalé mistrovské práce, vázané z jemných drátků a vláken z ryzího zlata a stříbra.

Také na českém královském dvoře se již ve čtrnáctém století vázaly převážně zlaté lemy a jiné ozdoby pro osobní potřebu krále a nejvznešenějších dvořanů.

Vyvazované třásně tradičně zdobily ještě v nedávné době plachetky, loktuše a šátky našich lidových krojů.

Český název drhaná krajka vznikl až v osmnáctém století, kdy se také více rozšířilo její používání u nás. Koncem devatenáctého století se stalo drhání velice populární oděvní technikou pro výrobu oděvních i bytových doplňků. V tehdejších ženských časopisech často vycházely návody a vzory k drhání. Nová vlna zájmu se opět zvedla v sedmdesátých letech dvacátého století.

Drhané doplňky, bižuterie i rozměrné nástěnné tapisérie se staly nedílnou součástí našich předních výtvarnic, které se také nejvíce zasloužily o vznik moderního makramé. Božena Rothmayerová vytvořila první moderní drhané šperky, Ludmila Kaprasová se zabývala monumentální tapisérií. Renáta Madarová se pak zasloužila o zcela osobitý způsob tvorby v této technice.

POMŮCKY A MATERIÁL

Podložka

Poduška, neboli herdule, na paličkování vyhovuje výborně. Je to válec naplněný pilinami nebo senem. Pod válec je zapotřebí použít stojánek. Vhodná je také deska z polystyrenu, silná alespoň 5 cm o ploše cca 40 × 50 cm. Také lze použít hobrovou desku, např. nástěnku.

Špendlíky

Několik velkých čalounických špendlíků je zapotřebí pro větší práce a pro připevnění prvního opěrného provázku, na který se postupně váží první nitě pro práci. K té pak postačí obyčejné špendlíky.

Háčky, nůžky

Háček je zapotřebí při spojení oddělených pruhů a při spojení boků u kabelky nebo vesty. Jeho velikost závisí na síle materiálu a vzoru. Nůžky by měly být ostré a potřebují se na konci práce, ale hlavně hned při začátku, při stříhání jednotlivých konců.

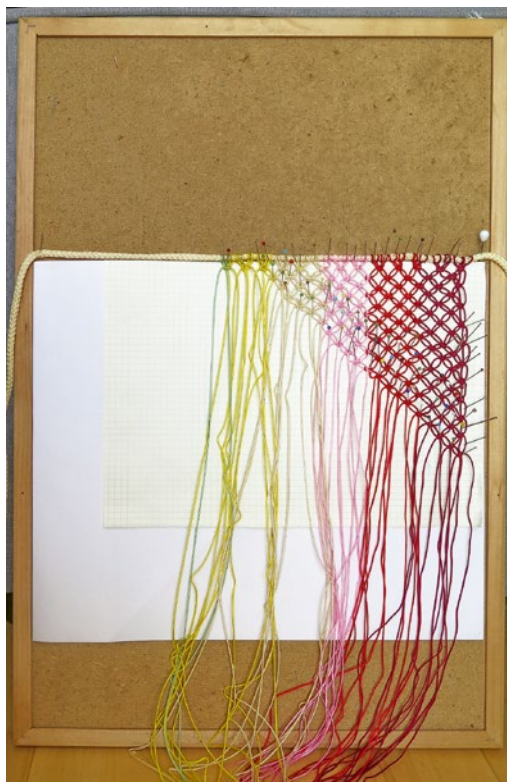
Materiály k vázání

Nejvhodnější jsou pevné a dostatečně poddajné přírodní materiály jako je len, bavlna nebo vlna. Pro vázání vzorníků je použit hlazený len 105 × 6.

Herdule

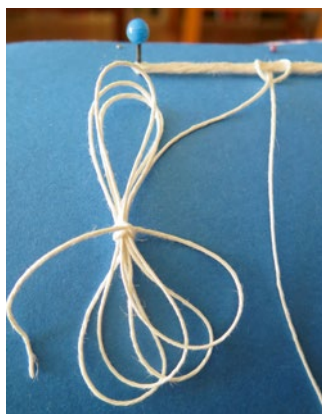
Nástěnka z hobry

VÁZACÍ TECHNIKY

Spotřeba

Pro většinu vzorů je zapotřebí trojnásobné délky příze, vzhledem k délce plánované práce. U žebrových uzlů je to pak pětinasobek. Délku nití si lze také vyzkoušet na vzorku. Pokud délka příze při konečné práci nestačí, tak to není žádný problém. Ve většině uzlíků se velmi dobře nastavuje, popřípadě se dodatečně konce nití zašijí tak, že nastavení není vidět. S dlouhými konci se nepracuje dobře, proto se navíjejí na paličky nebo malé dřevěné cívky různých tvarů, ale častěji se smotávají do smotků. Smotek se připraví namotáním přes palec a malíček, a to do osmiček. Začne se navíjet od horní části příze, koncem nitě se pak smyčka převáže v místě křížení a postupně se při práci ze středu odvíjí.

Začínání a zakončování

Začínání není složité, většinou se pouze navěsí nit v polovině kolem špendlíku, takže vzniknou dva konce. Pro pevnější začátek je dobré u širších ploch začít řadou žebrového uzlu horizontálního.

Složitější je ukončování. V žebrovém uzlu se konce nití skryjí vrácením do práce a následným provléknutím do rubu. Nitě se také mohou vložit do prostředka uzlů. V rubu se pak jen ustříhnou, mohou se také zakončit dalším uzlíkem. Někdy je nutné konce nití v rubu zašít. Při napojování nití během práce se do žebrového uzlu vloží současně stará i nová nit a po několika provázáních se pracuje již jen s tou novou. Po dokončení práce se oba konce jen ustříhnou. Horší je to u jiných vzorů, zejména u těch řídkých. Zde je nejlepší začít novou nit v okrajích. Ale není-li to možné, pak velmi záleží na vzoru, někdy lze navazující uzlík skrýt ve vzoru, jindy je nutné nitě sešít tenkou stejnobarevnou nití.

ZÁKLADNÍ ŘADA UZLŮ – VZORNÍKY

Na dva velké špendlíky se uváže pomocný provázek. Na něj se zavěsí připevňovacím průvlekem nit pro tvorbu vzoru. Nit je dvojnásobné délky, v polovině se oblouk přiloží nad pomocný provázek a konce nitě se obloukem provléknou.

Délka postačí 80–100 cm.

Obyčejný uzel

K vázání obyčejného uzlu, kterému se také někdy říká babský, postačí jen jedna nit.

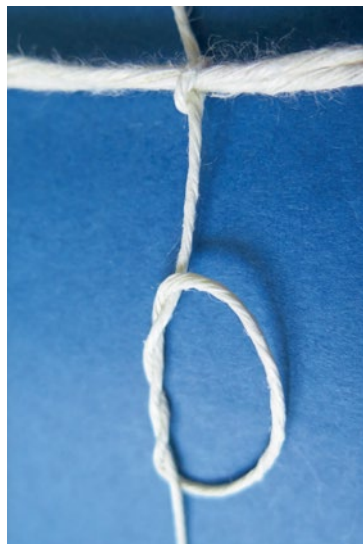
Lze jej vázat zprava nebo zleva, horem nebo spodem.

Důležité je dobré zatažení uzlu na správné místo. To se na určeném místě jednou rukou přidrží zatím volný uzel a pak teprve se dotáhne.

Znásobený obyčejný uzel

Začíná se stejně jako uzel obyčejný, ale smyčka se ještě několikrát otočí.

Slovácký uzel

Obyčejný uzel se váže na druhou, napnutou nit.

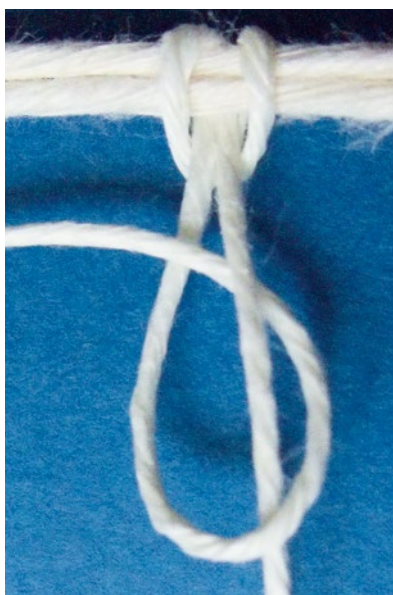
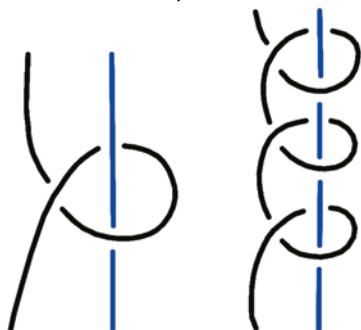
Slovácký uzel v ploše

Šest konců je vázaných diagonálně. Střídavě se váže jeden konec přes druhý rovný a ten se v další řadě použije jako vázací. Niti se střídají a jejich spotřeba je tedy stejná.

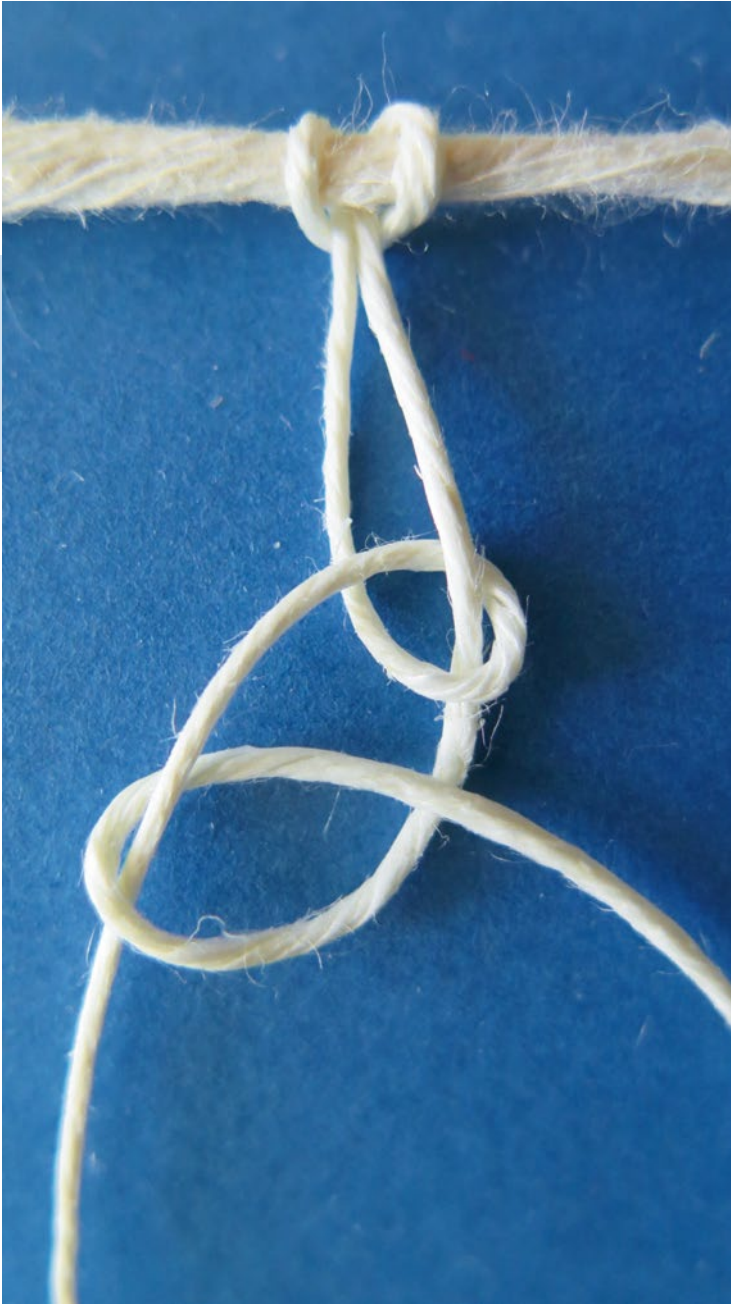
Kroužkovací uzel

Říká se mu též smykovací. Pravý konec je napnutý (opěrný) a levý konec nitě se vede horem, pak dospodu a do vzniklého oblouku se protáhne. Jednoduchý kroužkovací uzel je základem mnoha dalších variant. Vázaný stále stejným směrem a stejnou nití dá vzniknout spirále.

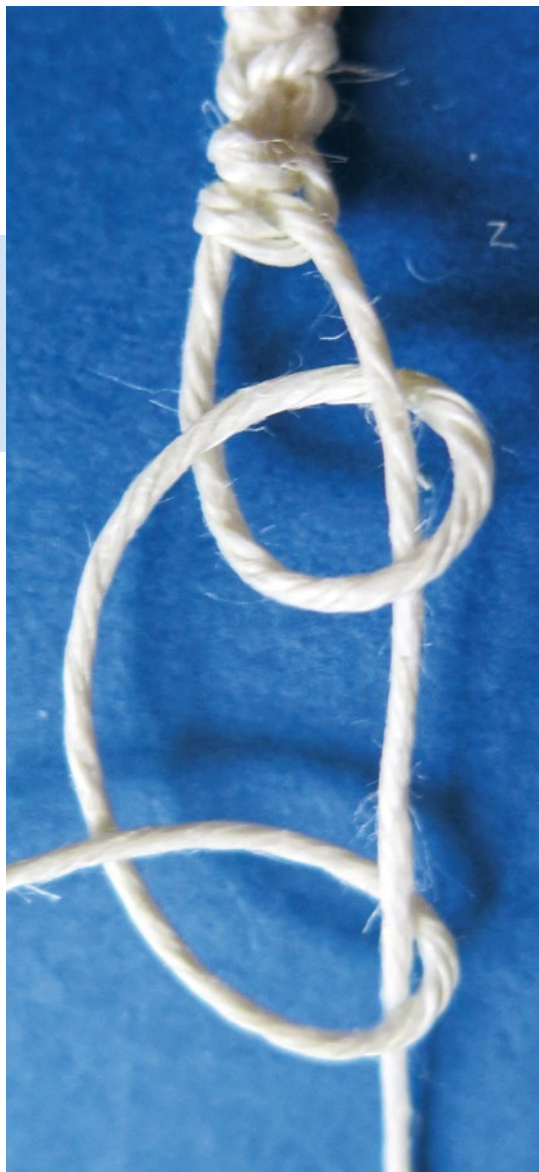
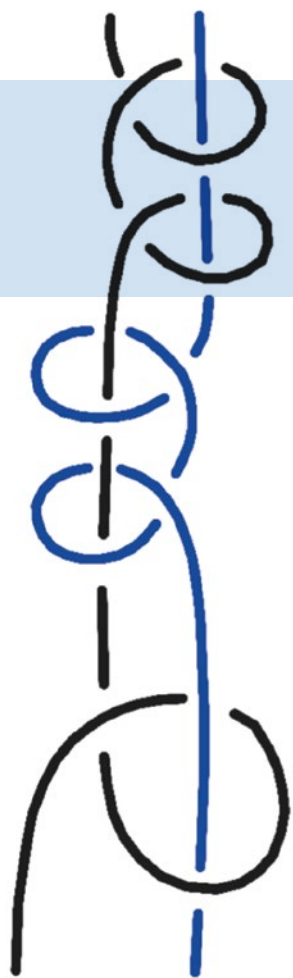
Řetízek

Kroužkovací uzel se váže střídavě – jednou zleva levou přízí a jednou zprava pravou přízí.

Řetízek zdvojený

Postup je podobný jako u předešlého vzorníku s tím rozdílem, že se váže vždy dvakrát stejný uzel zleva a dvakrát zprava.

Kroužkovací uzel oboustranný

Ve vzorníku se použijí čtyři konce nití. Dva jsou rovné – opěrné a vedou se středem uzlíků. Krajiní nitě váží střídavě jednou zleva a jednou zprava kroužkovací uzel.

